

o kupoprodaji ukrcava. Naime u smislu odredaba i pravila koja vrijede za kupovinu po pravilu FOB kupac je dužan zaključiti brod, tj. pribaviti potreban brodski prostor za prijevoz robe koju je kupio, da brod pošalje u ugovorenu luku ukrcaja i postavi ga na pristanište podesno za ukrcaj robe. Na ovako postavljeni brod dužan je prodavalac robu ukrcati, a rizik prelazi na kupca kad roba prijedje ogradu broda. Medjutim ako brod iz bilo koga razloga ne može vršiti ukrcavanje uz pristanište na obali, već se ukrcavanje vrši pomoću maona i roba s pristaništa prevozi do broda koji je privezan na sidrištu, ne može se smatrati da je kupac izvršio svoju obavezu postavljanja broda uz pristanište, osim u slučaju ako se ukrcavanje robe na brod u odnosnoj luci vrši samo na sidrištu. Kad bi se uzelo drukčije, tada bi prodavalac bio stavljen u nepovoljniji položaj obzirom na njegove obaveze iz kupoprodajnog ugovora. Prema tome u lukama u kojima se ukrcavanje robe na brod ne vrši isključivo pomoću maona, ima se uzeti da je prelaskom robe preko ograde maone rizik prešao na kupca, a ne tek kad roba ukrcana na maonu prijedje ogradu broda prilikom iskrcavanja, odnosno prekrcavanja sa maone na brod. Obzirom na to u predmetnom slučaju ima se uzeti da je rizik za odnosnu robu prešao s prodavaoca na kupca u času kad je roba prešla ogradu prvog pomorskog prijevoznog sredstva u cilju izvršenja ugovora o kupoprodaji, tj. kad je prešla ogradu maone na koju je bila ukrcana u cilju da se ukrca za daljnji prijevoz na brod "Vegaland", pa prema tome kupac je imao osigurljiv interes na temelju sporne police osiguranja.

G.B.

PRIKAZI KNJIGA I ČASOPISA

D.F.Ramzajcev: TUMAČENJE UGOVORNIH
UVJETA FOB I CIF (Vnešnetorgovij
Arbitraž v SSSR, 2.izd. Vneštorgizdat
Moskva 1957, str. 116-125)

Praksa primjene uvjeta CIF

Opća karakteristika obveza stranaka u ugovoru CIF nalazi se u rješenju donesenom na temelju zahtjeva holandske firme "Gebreders Kats" (pisano fonetski u tekstu - op.prev.) protiv V/O "Eksporthleb" (1936.god.). Osnovno pitanje bilo je da li u prodavaočevu obvezu spada učešće u izvršenju carinskih formalnosti u pogledu tereta u državi njegovog odredišta. Primijetivši da je ugovor između stranaka bio zaključen prema uvjetu CIF, Komisija je u svojem rješenju na slijedeći način okarakterizirala ugovor CIF. "Ovaj rasprostranjeni tip ugovora u međunarodnoj trgovini označava u biti da je

prodavalac dužan otpremiti teret na naznačenom brodu u luku određenu u ugovoru, osigurani teret i otpremiti kupcu ukrcajne dokumente, tj. teretnicu, certifikat osiguranja i fakturu. Kupčeva je obveza da plati ugovorenu cijenu prema fakturi, izvrši iskrcaj tereta, i plati sve takse i carine u luci iskrcaja".

Kako se vidi iz daljnjeg teksta rješenja ovo određivanje ugovora CIF ima se smatrati kao opća osnova, a stranke u ugovor mogu unositi bilo kakve druge uvjete koji mijenjaju, jasnije određuju ili dopunjuju navedene opće odredbe ugovora CIF.

U drugom rješenju, donesenom u sporu, u kojem je također dodirnuo pitanje obaveze stranaka o izvršenju carinskih formalnosti u određenoj luci za robu otpremljenu iz SSSR, Komisija je kod utvrđivanja prodavaočevih ugovornih obaveza primijetila da je prodavalac po ugovoru, zaključenom prema uvjetu CIF, bio dužan ukrcati teret, osigurati ga, i uručiti kupcu dokumente o ukrcaju i osiguranju. O pitanju izvršenja carinskih formalnosti u određenoj luci u rješenju se govori slijedeće: "Opće je priznato pravilo da kod uvjeta CIF izvršenje carinskih formalnosti u određenoj luci za robu koju je otpremio prodavalac naplata uvozne carine i plaćanje ostalih izdataka koji su u vezi s tim operacijama spadaju u obaveze kupca". (Rješenje u predmetu između V/O "Eksportlen" i engleske firme "Braća Brenner", 1940.god.).

U rješavanju tužbe V/O "Eksportles" protiv engleske firme "Džon Sadd" (pisano u tekstu fonetski - op. prev.) (1938.g.) razmatrano je na temelju utvrđenog sadržaja: obaveza stranaka u ugovoru CIF, pitanje posljedica zadržavanja broda kojim je bio otpremljen prodajni teret za vrijeme puta. V/O "Eksportles" u skladu s ugovorom izvršio je na dva broda otpremu robe, te je kao odredište naznačena jedna engleska luka. Oba broda su istovremeno otplovila iz luke ukrcaja. Jedan brod je stigao u određenu luku u normalnom roku i firma je izvršila plaćanje robe koja je bila otpremljena tim brodom. Drugi brod je bio prisiljen da zbog nepovoljnih uvjeta leđa prezimi na putu. Dokumente za robu otpremljenu brodom koji je prezimio na putu firma je odbila da primi i plati. Smatrajući to odbijanje nepravilnim, V/O "Eksportles" je tražio da se donese rješenje da je firma dužna platiti vrijednost otpremljene robe.

Kod rješavanja spora Komisija je za svoje istraživanje postavila pitanje o tome da li je tužitelj ispunio sve obaveze koje je on po ugovoru bio dužan ispuniti. Komisija je ukazala da je u suglasnosti s uvjetima ugovora

CIF koji su stranke zaključile tužitelj kao prodavalac imao slijedeće obaveze: pribaviti pravovremeno potrebni brodski prostor, izvršiti ukrcaj prodane robe u roku prema ugovoru, i podnijeti kupcu odgovarajuće otpremne dokumente. Na temelju podnesenih dokaza Komisija je priznala da je tužitelj izvršio gore navedene obaveze.

Prelazeći zatim na rješavanje pitanja o tužiteljevu pravu na postavljanje zahtjeva za plaćanje robe, Komisija je ukazala da je, ispunivši obaveze koje je dužan ispuniti, tužitelj kao prodavalac robe pod uvjetom CIF u pravu tražiti isplatu prodane robe, neovisno od okolnosti kakva je njezina daljnja sudbina. Rizik propasti tereta ili zadržavanja na putu leži na kupcu, što proizlazi iz prirode kupoprodajnog ugovora CIF, a isto tako i iz uvjeta posebno predviđenih ugovorom u pogledu prijelaza prava vlasništva na kupca od momenta ukrcaja tereta na palubu broda. Primijetivši da je tuženik u suglasnosti sa svojim obavezama preuzeo i isplatio dokumente za robu upućenu jednim brodom, i ustanovivši neosnovanost odbijanja da se plati roba ukrcana na drugi brod, Komisija je priznala tužitelju pravo da postigne plaćanje za isporučenu robu, i obavezala tuženika na plaćanje iznosa koji je zatražio tužitelj (analogna rješenja bila su donesena 1938.g. u tri druge rasprave koje su razmatrane na traženje V/O "Eksportles" protiv engleskih firmi "Mei i Haselj", "Maršal Nott i Barker" i "Patrik i Tomson" /pisano u tekstu fonetski, op.prev./). Okolnosti ovih rasprava jesu takve kao i okolnosti gore izložene rasprave po zahtjevu protiv firme "Džon Sadd" (u tekstu fonetski - op.prev.).

Pitanje prodavaočeve obaveze u odnosu na rok otpreme robe raspravlja se u rješenju po zahtjevu holandske firme "G. Kamphous" protiv V/O "Eksportles" (1938.g.) - (pisano fonetski - op.prev.). Iz toga rješenja proizlazi da je prodavaočeva obaveza otpremiti jednovremeno (tj. u jednoj partiji) svu količinu robe prodane po ugovoru, koji predviđa izvršenje unutar određenog vremena, trebala biti predviđen u ugovoru. Kad u ugovoru nema takvog uvjeta, prodavalac je u pravu da otpremi robu u više partija u okviru roka predviđenog ugovorom.

U gore iznesenom sporu tužitelj je tražio da mu se nadoknadi šteta koja mu je nanesena, prema njegovim navodima, kao posljedica toga što je V/O "Eksportles" otpremio robu u tri partije u raznim rokovima.

U skladu s uvjetima ugovora V/O "Eksportles" je bio obavezan poslati robu od listopada 1937.g. do kraja plovidbe 1937.g. po svom izboru. Više od polovine cjelokupne prodane robe bilo je otpremljeno od strane V/O "Eksportles"

u listopadu, oko jedne trećine u studenom, a samo neznatan ostatak na kraju plovidbe u prosincu. U svojem rješenju nakon rasprave Komisija je primijetila da u ugovoru nije bila ugovorena otprema čitavog prodanog tereta u jednoj partiji, jednim brodom, pa prema tome prodavalac nije bio obavezan poslati robu u jednoj partiji, a kupac nije imao osnove da s tim računa da će teret biti ukrcan samo na jedan brod.

U suglasnosti s tim rješenjem bilo je ustanovljeno da firma - kupac nije dokazala neispunjenje ugovornih obaveza od strane prodavaoca V/O "Eksportles", pa prema tome ne može tražiti naknadu bilo kakvih gubitaka vezanih s rokom isporuke robe.

Kad u ugovoru CIF nema drugih odredaba, smatra se da prodavalac ne snosi odgovornost za količinski nedostatak tereta u usporedjenju s onim što je naznačeno u teretnici.

Razmatrajući sporove koji se bave pitanjem nedostatka količine tereta ustanovljenog u luci odredišta, Komisija polazi od gore formuliranog općeg stajališta koje je usvojeno u praksi ugovornih odnosa. Tako se u rješenju u sporu između belgijskog dioničkog društva "Betko" i V/O "Sojuzpromeksport" (1936.g.) nalazi slijedeća uputa: "Ostala je neopovrgnuta tuženikova tvrdnja o tome da se kod prodaje tereta pod uvjetom CIF ne može činiti prodavalac odgovornim za pretpostavku manjka u količini protivno količini naznačenoj u teretnici i polici osiguranja".

Iz rješenja tužbe norveške firme "Stefenson" protiv V/O "Sojuzpromeksport" (1938.g.) vidi se da je kupoprodajni ugovor, na osnovi kojega je firma trebala uplatiti naknadu za nedostatak robe, bio zaključen prema uvjetima CIF. Osim općenitog upućivanja na ove uvjete, ugovor je također predviđjao da se obračun za odnosni teret vrši u skladu s težinom koja je naznačena u teretnici. Kod razmatranja predmeta bilo je ustanovljeno da je V/O "Sojuzpromeksport" otpremio teret u roku i uručio firmi puni komplet dokumenata i to konkretno teretnicu s naznakom težine preuzete od brodarara. Pod tim okolnostima je zahtjev firme bio proglašen neosnovanim i morao je biti odbijen.

U sporu između V/O "Eksportlen" i trgovačke korporacije "Amtorg" (1951) tužitelj (V/O "Eksportlen") tražio je od "Amtorga" sumu koja se sastojala iz plaćanja koja su zadržana tužitelju. Kod obrazloženja zadržavanja "Amtorg" se pozivao na to da su kod otplaćenih prijašnjih partija tereta kupljenih od V/O "Eksportlen", prema uvjetima CIF New York, po dolasku istih u New York utvrđjeni na tim partijama

količinski nedostaci. Rješenjem Komisije bilo je utvrđeno da "Amtorg" u konkretnom slučaju nije mogao prebaciti odgovornost za količinske nedostatke na V/O "Eksportlen". "Pri kupoprodaji robe prema uvjetima CIF - kaže se u obrazloženju rješenja - i kad u ugovoru ili teretnici nema drugih naznaka, na prodavaoca ne može biti prebačena odgovornost za nedostatak u količini tereta prilikom predaje istog u određenoj luci kupcu, a u odnosu na količinu koja je naznačena u teretnici". Komisija je ukazala da u tome sporu proizlazi iz uvjeta ugovora zaključenog među strankama da kupac nema prava od prodavaoca tražiti naknadu vrijednosti robe koja se sastoji od manje količine u odnosu na teretnicu izdanu kod prijema tereta od strane broдача. U rješenju se primjećuje da je zahtjev za takovu naknadu tuženik mogao podnijeti bilo protiv broдача, bilo protiv osiguratelja.

Rješenjem na traženje belgijske firme "Etablisman Hristian Verts" (pisano fonetski - op.prev.) protiv V/O "Sojuzpromeksport" (1955.g.) bila je priznata neosnovanom tvrdnja firme o tome da se plaćanje tereta otpremljenog prema uvjetima CIF vrši po iskrcajnoj težini. Poduzeće je u izvršenju ugovora zaključenog po uvjetima CIF Gent otpremilo firmi teret kamenog ugljena. Nakon iskrčavanja broда u određenoj luci firma je prijavila manjak od 50 tona tereta poslije usporedjenja s otpremljenom količinom koja je naznačena u teretnici. Pozivajući se na ugovor, koji je određivao cijenu teretu pod uvjetima CIF Gent, firma je smatrala da se fakture za robu moraju temeljiti na iskrcajnoj težini tereta, i oslanjajući se na to tumačenje uvjeta CIF podnijela je zahtjev "Sojuzpromeksportu" za naknadu u vrijednosti 50 t tereta. Osvrćući se na ugovor između stranaka, Komisija je ustanovila da isti sadrži posebnu tačku prema kojoj se smatra da je prodavalac isporučio, a kupac preuzeo teret u količinskom pogledu prema težini naznačenoj u teretnici. Osvrćući se na tvrdnju firme o tome da smisao ugovora u pogledu cijene po uvjetima CIF pretpostavlja izdavanje faktura prema iskrcajnoj težini, Komisija je ustanovila da su te tvrdnje u neskladu s osnovnim običajima trgovine prema uvjetima CIF, a naročito s običajima koji vrijede u Belgiji. Na osnovi uvjeta ugovora i uzimajući u obzir da teretnica predana od "Sojuzpromeksporta" nije sadržavala nikakove primjedbe, Komisija je odbila tužbu firme.

Jedno od važnih pitanja koje utječe na međusobni odnos stranaka po ugovoru CIF je pitanje prodavaoćeve odgovornosti za kvalitet ukrčane robe. To pitanje dodiruje u pojednostima rješenje doneseno na temelju dvaju tužbenih zahtjeva: egipatske firme "Societe d'avans Komersial" (pisano fonetski - op.prev.) protiv V/O "Sojuzpromeksport" i protiv Gosstrahu (1938. i 1940.g.). Tužitelj je tražio naknadu štete

koja mu je učinjena time što kvalitet isporučene robe, koja mu je isporučena pod uvjetom CIF Aleksandrija, po prispijeću iste u odredišnu luku nije odgovarao ugovorenim uvjetima.

Komisija je prilikom razmatranja tih okolnosti, kako je to vidljivo iz sadržaja rješenja, polazila od načela prema kojima je prodavalac prema ugovoru zaključenom pod uvjetima CIF odgovoran za istovetnost tereta koji se krca s ugovorenim opisom istoga u času ukrcaja, a on ne odgovara za oštećenja koja mogu nastati kasnije, tj. nakon ukrcaja, ako su te povrede nastale bez njegove krivnje. Pri tome se u rješenju Komisije ističe da u pomanjkanju bilo kakvih primjedaba u teretnicama teret i tara moraju se usporediti s odgovarajućim stanjem, i to je sve što prodavalac treba dokazati. U vezi s tim stajalištem dokazivanje nedostataka u kvalitetu, koje je prema kupčevoj tvrdnji roba imala prilikom ukrcaja, spada u obvezu kupcu. Ustanovivši na temelju predloženih materijala stvarno stanje robe prilikom otpreme, Komisija je u jednom predmetu proglasila prodavaoca (V/O "Sojuzpromeksport") odgovornim za nedostatke u kvalitetu u času otpreme robe, oko polovice ukupne pošiljke. Dosljedno tome djelomično je bilo udovoljeno zahtjevu firme. U drugom predmetu bilo je utvrđeno da V/O "Sojuzpromeksport" ne snosi odgovornost za nedostatke u kvalitetu, jer je do oštećenja tereta došlo putem nakon ukrcaja.

Prilikom rješavanja tih predmeta Komisija je iznijela takodjer i razloge o pitanju odigurateljeve odgovornosti za štetu nastalu zbog nedostataka u kvalitetu robe. U oba slučaja utvrđeno je da su zahtjevi kupca prema osiguratelju neosnovani. U prvom predmetu Komisija je utvrdila da osiguratelj (Gosstrah) ne može biti odgovoran, jer on nije preuzeo rizik na temelju kojega je nastao kupčev zahtjev, a za rizik koji je bio pokrit pomorskim osiguranjem (za razbite bačve prilikom iskrcaja), osigurana naknada bila je isplaćena prije podnošenja tužbenog zahtjeva.

U drugom predmetu na osnovi iznesenih činjenica bilo je ustanovljeno da je oštećenje dijela tereta na putu proizišlo iz prirodnih svojstava samog tereta (vice proprio).

Firma je temeljila svoj zahtjev prema osiguratelju na uvjetima police osiguranja, prema kojima osiguratelj snosi odgovornost za nedostatke tereta (klauzula o "nondelivery"). Firma je objašnjavala te uvjete na takav način da osiguratelj odgovara za svaki nedostatak, u kakvom god se obliku taj nedostatak pojavio. U vezi s tim u obrazloženju rješenja ističe se da se Komisija "ne može pridružiti takvom tumačenju, jer ono protivriječi cjelokupnoj međunarodnoj

praksi u oblasti "osiguranja". Kod osiguranja od "non delivery", osiguratelj odgovara za neisporuku čitavih pošiljaka, ali ne za količinske nedostatke otpremljenog tereta (shortage). Budući da je u odnosnom predmetu bilo ustanovljeno da je do gubitka došlo kao rezultat prirodnih svojstava samoga tereta (vice proprio), Komisija je odlučila da za nedostatak uzrokovan svojstvima tereta osiguratelj odgovara samo u slučaju ako postoji posebno osiguranje koje se odnosi na ta svojstva.

Ukoliko iskrcavanje broda u odredišnoj luci spada u obavezu kupca, nepoštivanje roka za iskrcavanje od kupčeve strane, koji je rok u svakom pojedinom slučaju određen na temelju dogovorenih uvjeta, daje prodavaocu pravo da traži naknadu štete uzrokovane stajanjem broda. U praksi se nailazi na slučaj kad zbog nedovoljno jasnog formuliranja odgovarajućih ugovorenih uvjeta nastaje spor u pogledu načina izračunavanja roka za iskrcaj. Tako je kod rješavanja predmeta tužbe V/O "Raznoeksport" protiv libanske firme "T.Gardur i sinovi" (1952.g.) nastala potreba da se ustanovi sadržaj ugovorenog uvjeta, koji se odnosi na izračunavanje roka iskrcaja tereta, jer je taj uvjet različito tumačila svaka od stranaka u sporu. U potvrđju svojeg stajališta V/O "Raznoeksport" se oslanjao posebno na norme iskrcaja navedene u ugovoru o pomorskom prijevozu zaključenom između V/O "Raznoeksport" i broдача.

Komisija je utvrdila da je takovo pozivanje neosnovano, jer je norma iskrcaja broda jasno navedena u kupoprodajnom ugovoru, pa se time u danom slučaju isključuje primjena uvjeta ugovora o pomorskom prijevozu u pogledu norme iskrcaja.

U nizu kupoprodajnih ugovora prema uvjetima CIF predviđa se da je prodavalac obavezan predati kupcu ugovor o najmu broda za prijevoz odnosno robe. Pitanje o pravnim posljedicama predaje ugovora o najmu broda kupcu razmatra se u rješenju na temelju zahtjeva belgijske firme "Fransoa Tais" (pisano fonetski - op.prev.), protiv V/O "Eksportles" (1938.g.).

Ugovorom između stranaka bilo je predviđeno da će prodavalac V/O "Eksportles" priznati kupcu (firmi "Tais") prilikom ispostavljanja fakture popust od 2,5% na cijenu FOB. Budući da je ugovorena cijena bila ustanovljena prema uvjetima CIF, popust je izračunan od ukupne sume koju je trebao platiti kupac, nakon što je od nje odbijen iznos za vozarinu i osiguranje. Na takav način čim je V/O "Eksportles" uplaćivao veću vozarinu, tim je manja bila suma od koje se obračunavao popust. Kad je firma dobila od V/O "Eksportles" kopiju

ugovora o najmu broda, bila je nakon toga obaviještena da je unajmljeni brod zamijenjen drugim. Kopija ugovora o najmu toga drugog broda bila je takodjer predana firmi, koja je saopćila V/O "Eksportles" da se ona pridržava uvjeta ugovora o najmu prvog broda.

S obzirom na to što je vozarina za drugi brod bila veća nego za prije najmljeni brod, popust predviđen ugovorom smanjio se za 25,18 engl.funti, te je taj iznos firma tužiteljica tražila od V/O "Eksportles".

U potvrdu svoga zahtjeva tužitelj se pozivao na to da je poslana kopija ugovora o najmu prvog broda obavezna za obje strane, i što su, dosljedno tome, odredbe u tom ugovoru o vozarini konačne i ne podliježu izmjeni.

Osvrćući se na sporazum između stranaka u dijelu koji se odnosi na pitanje unajmljivanja brodske prostora, Komisija je istakla da taj sporazum sadrži jedino obavezu prodavaoca da preda kupcu kopiju ugovora o najmu broda, koji ugovor mora biti zaključen na temelju tipskih ugovora "Russvud" ili "Baltvud" (pisano fonetski - op.prev.). Ugovor ne sadržava nikakvih odredbi o značenju koje stranke daju predaji kopije ugovora o najmu broda. Komisija je s tim u vezi istakla da prilikom kupoprodaje prema uvjetima CIF predaja ugovora o najmu broda kupcu "ima u osnovi za kupca orijentacioni značaj". Zbog toga jasno navedeni uvjet u kupoprodajnom ugovoru isključuje po mišljenju Komisije da bi prodavalac bio obavezan izvršiti otpremu robe upravo onim brodom za koji je prvi put bio poslan kupcu ugovor o najmu. U rješenju o tom pitanju navodi se: "Ako su kupci imali u vidu potpuno obavezati prodavaoca u pogledu unajmljivanja brodske prostora predajom ugovora o najmu broda kupcima, to je onda trebalo na odgovarajući način predvidjeti u ugovoru".

Zajedno s tim u rješenju se primjećuje da "i prodavaocu ne može biti priznato pravo da po svojem nalazu, bez dovoljnih razloga, zamjeni iznajmljeni brodski prostor drugim, nakon što je charter ugovor predan kupcima". Pri tome je Komisija priznala ^{kao} nesumnjivo da je "u nizu slučajeva zamjena od strane prodavaoca unajmljenog brodske prostora drugim, uz odgovarajuće podnošenje od strane prodavaoca kupcima novoga ugovora o najmu broda koji zamjenjuje prijašnji, potpuno osnovana, te da tome kupac ne može prigovoriti".

Što se tiče rješenja pitanja o osnovanosti tužiteljeva zahtjeva sa stajališta iznesenih u gornjim razlozima, Komisija je priznala kao ustanovljeno da je zamjena

od strane V/O "Eksportles" jednoga broda drugim bila uzrokovana razlozima koji nisu imali veze s izvršenjem ugovora između V/O "Eksportles" i firme "Tais". Zbog toga je Komisija priznala da se "sa stajališta ugovornih odnosa V/O "Eksportles" i firma, zamjena prije unajmljenog broda ne može smatrati osnovanom i opravdanom. Budući da je u vezi sa zamjenom broda umanjen iznos popusta, obavezan je V/O "Eksportles" naknaditi firmi zatraženi iznos (25,18 engl. funti).

Prilikom raspravljanja zahtjeva grčke firme "Konstantinidis" protiv V/O "Prodintorg" (1955.g.), firma je kao jedan od osnovnih obrazloženja zahtjeva iznijela tvrdnju da je kupac dužan snositi odgovornost za posljedice zakašnjenja u otpremi robe, izazvanog izmjenom uvjeta plovidbe u području luke odredišta.

Firma se pozivala na obavijest V/O "Prodintorg" koja se odnosila na nepovoljno stanje leda u području luke odredišta tereta, smatrajući da odgovornost za promjene koje su nastale na robi, a koje su uzrokovane zakašnjenjem u otpremi robe, snosi V/O "Prodintorg". Osvrćući se na to stajalište, Komisija je istakla da V/O "Prodintorg" nije bio u obvezi da firmi upućuje bilo kakve obavijesti u pogledu uvjeta plovidbe u luci odredišta tereta. Budući da je ugovor bio zaključen prema uvjetima CIF, na V/O "Prodintorg" koji je kupac, ne pada odgovornost za moguće zadržavanje broda prilikom dolaska u luku odredišta tereta. Prema tome, kako se ističe u rješenju, značaj obavijesti na koje se poziva firma može svjedočiti samo o nastojanju V/O "Prodintorg" da ogradi svojega ugovornog partnera od eventualnih zahtjeva sa strane brodarara za slučaj zadržavanja broda uslijed nepovoljnog stanja leda. Usput se u rješenju ističe da je navedena obavijest bila poslana brzojavno 19. veljače 1954.g, a 23. veljače je V/O "Prodintorg" također brzojavno potvrdio otpremu robe u luku navedenu u ugovoru. "Tako - ističe se u rješenju - ako se i dopusti mogućnost otpreme na temelju brzojava od 19. veljače, takvo zakašnjenje je moglo iznositi najviše 3 dana, jer po izjavi same firme roba nije mogla biti otpremljena prije 20. veljače". U vezi s tim ističe se u rješenju da u materijalima nema dokaza prema kojima bi zadržavanje u otpremi robe čak dva i više tjedana uopće moglo uzrokovati loš kvalitet robe.

Rješenje zahtjeva V/O "Raznoeksport" protiv australske firme "Arup and Assošiets Pti Limited" (1956.g.) (pisano fonetski - op.prev.) tiče se pitanja izdataka koji spadaju u obavezu prodavaoca kod kupoprodaje pod uvjetima CIF. U tom predmetu tražila se zajednička šteta zbog neizvršenja ugovora od strane firme i isplate dopunskih izdataka u luci otpreme tereta. Arbitražna komisija priznala je da je navedena firma, time što u ugovorenom roku nije otvorila akredi-

tiv za isplatu pripremljenog dijela robe za otpremu, prekršila svoju ugovornu obavezu, a u vezi s tim je došlo do većih dopunskih izdataka koje nije platila firma. U vezi s tim rješenjem bila je priznata naknada troškova koji su uzrokovani uskladištenjem u luci ukrcaja robe koja je bila spremna za otpremu. Osim naknade tih izdataka bilo je traženo da se naknade takodjer i izdaci za prijevoz tereta do luke ukrcaja, carinskog pregleda robe i poštansko-telegrafskog obavještanja u vezi s uskladištenjem robe. U rješenju je odlučeno da te zahtjeve nije dužna naknaditi firma "jer se na tuženog mogu prebaciti samo oni izdaci koje ne bi bio dužan snositi tužitelj, da je tuženik ispunio svoju ugovornu obavezu". Kao takvi su izdaci, kako se u rješenju ističe, troškovi u vezi s uskladištenjem robe u luci ukrcaja, povrh razumno potrebnog vremena. U vezi s tim se u rješenju napominje da je uskladištenje, kao što je vidljivo iz dokumenata u predmetu, započelo u vremenu od 23. srpnja do 12. kolovoza 1954.g, te će troškove, koji podliježu naknadi, tužitelj u redu izračunati od strane tužitelja samo od 23. kolovoza 1954.g, dakle poslije isteka roka potrebnog za otpremu robe, roka za koji troškovi uskladištenja terete prodavaoca (tužitelja u sporu). Što se tiče troškova otpreme robe u luku ukrcaja i izdataka za korespondenciju između prodavaoca i vlasnika skladišta, svi ti troškovi, kako se dalje ističe u rješenju, terete prodavaoca, jer je ugovor bio zaključen "CIF australske luke".

Imajući u vidu argumente koji su vidljivi u rješenjima Komisije, možemo ustanoviti da se u praksi odnosa između sovjetskih vanjskotrgovinskih organizacija i inozemnih partnera, kod određivanja obaveza stranaka po uvjetima CIF, primjenjuju u pomanjkanju drugih odredaba u samom ugovoru slijedeća načela:

1) Prodavalac je dužan ukrcati robu na brod koji je on, prodavalac, iznajmio, s odredišnom lukom koja je naznačena u ugovoru, da osigura robu i otpremi kupcu skupa s računom dokumente o robi (teretnicu, te policu ili certifikat osiguranja), a kupac je u obavezi da plati robu na temelju navedenih dokumenata.

2) Prodavalac ima pravo izvršiti ukrcaj robe unutar vremena naznačenog u ugovoru i to odredjenom ili u nekoliko partija.

3) Sav rizik koji se odnosi na robu i koji nastane nakon njezinog ukrcaja, snosi kupac.

4) Iskrcaj robe, isplata uvoznih carina, taksa i svih izdataka vezanih za iskrcaj robe, spadaju u obavezu kupca.

5) Prodavalac ne snosi odgovornost za količinski nedostatak u luci ukrcaja protivan od količine koja je naznačena u teretnici.

6) Prodavalac je odgovoran za istovetnost ukrcajnog tereta s njegovim ugovorenim opisom u času ukrcaja, i ne odgovara za promjene u kvalitetu koje nastanu nakon toga ako te promjene nisu nastale njegovom krivnjom.

7) Predaja kupcu od strane prodavaoca kopije ugovora o najmu broda (ili slanje obavijesti s naznakom broda iznajmljenog za prijevoz robe) ne može se smatrati kao preuzimanje obaveze od strane prodavaoca da izvrši otpremu baš brodom koji je naznačen u ugovoru (ili u obavijesti).

8) Kupac nije odgovoran za posljedice koje mogu nastati uslijed zakašnjenja ukrcaja robe od strane prodavaoca zbog nastupa nepovoljnih uvjeta za plovidbu u području odredišne luke čak i ako je obavijest o nastupu takvih uvjeta došla od strane kupca.

9) Kupac snosi dopunske troškove za uskladištenje robe u luci ukrcaja, a koji su troškovi nastali zbog nepravovremenog otvaranja akreditiva za plaćanje robe od strane kupca.

Preveo: S.B.

Bilješka. - U ovom broju objavljujemo drugi dio prikaza knjige D.F.Ramzajcev, Vnešnetorgovij Arbitraž v SSSR, kao nastavak prikaza objavljenog u broju 37. ove publikacije.

- - - - -